

Az Azték vallás sajátosságai

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés témataratás, a lényeg kiemelése <i>*Zárójelben a részpontok javasolt megoszlása.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozat írója az azték vallás jellegzetességeit mutatja be. (1 pont)* • Az elemzés kitér a legfontosabb azték istenekre, azok szerepére. (1 pont) • A dolgozat vázolja az emberáldozatok jelenségét, az azték időszámítás vallási-politikai, kultikus hátterét. (1 pont) • A versenyző a témára vonatkozó tényeket, összefüggéseket helyesen alkalmazza. (1 pont) 	4
Tájékozódás térben és időben	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozatíró ismeri a téma térbeli, kronológiai, összefüggéseit, azokat beépíti válaszába. (1 pont) • Rögzíti az azték civilizáció valamely jellemző térbeli vonását, ismerteti az azték kultúra legfontosabb helyszíneit (pl. Mexikói-völgy, Tenochtitlan, Tlacopan, Texcoco). (1 pont) • Rögzíti az azték civilizáció kibontakozásának, virágzásának korszakát, jellemző kronológiai vonatkozásait (pl. az aztékok a XIII. században tűntek fel a térségben először, a XIV. században telepedtek le a fővárosnál, civilizációjuk a XVI. században hanyatlott, Cortez 1521-ben döntötte meg Montezuma hatalmát). (2 pont) 	4
Szaknyelv alkalmazása	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozatíró helyesen használja a témával kapcsolatos általános fogalmakat (pl. eredetmítosz, isten, vallás, áldozat, rítus). (3 pont) • Megfelelően értelmezi és alkalmazza a témára vonatkozó szakkifejezéseket, (pl. calmecac-papnevelde, kettős templompiramis vagy Templo Mayor, virágos háború) és megnevezi a vallás jelentősebb isteneit (pl. Huitzilopochtli-Napisten, Coatlicue-Földistennő, Xipe Totec-Tavaszi és Esőisten, Tezcatlipoca-Füstölgő Tükör, Quetalcoatl-Tollas Kígyó, Tlaloc-Esőisten, Coyolxauhqui-Holdistennő). (5 pont) <i>Minden helyes válaszelem egy megoldott feladatelemet, s egy pontot ér. Maximum 5 pont adható.</i> 	8
Források és szakirodalom használata	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozatíró beépíti válaszába a megadott forrásokban és a szakirodalomban található információkat, következtetéseket von le azokból. (3 pont) • Bemutatja a képi források alapján az emberáldozat jelenségét, Tenochtitlan főváros vallási szerepét, vázolja a kettős piramis kultikus jelentőségét, a képeket a vallás összefüggéseiben értelmezi. (3 pont) • A szöveges forrás alapján választ ad az emberáldozatok vallási okaira, vázolja az azték teremtésmítosz valamely jellemző vonását. (2 pont) • Ismerteti az azték naptár kultikus szerepét, az azték időszámítás vallási sajátosságait. (2 pont) • Megnevezi a legjelentősebb azték isteneket, a képi forrás alapján bemutatja Huitzilopochtli isten szerepét. (3pont). 	13

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Eseményeket alakító tényezők	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozatíró bemutatja az azték vallás kialakulására ható tényezőket, és vázolja a vallás meghatározó vonásait, kultikus szerepét, az azték államra gyakorolt hatását. (2 pont) • Rögzíti, hogy az aztékoknak két különböző eredetmítoszuk volt (mindkettő hangsúlyozza, hogy nem őslakói a Mexikói-völgynek), és megállapítja, hogy civilizációjuk kialakulásában a törzsi próféciaák meghatározó jelentőséggel bírtak. (2 pont) • A dolgozatíró leírja, hogy az azték vallási rendszer kialakulásában két tényező játszott komoly szerepet: az egyik a toltékoktól átvett ősi rendszer, a másik a hódító azték állam ideológiája. (2 pont) • Megemlíti, hogy Huitzilopochtli, a törzsi napisten különleges szerepet játszott az azték vallásban, és megállapítja, hogy a Nap és más égitegek (Hold, csillagok, égbolt) a teremtésmítosz alapját képezték. (2 pont) • Vázolja, hogy az azték istenek kultuszát a cölibátusban élő papok irányították, felügyelték, és megállapítja, hogy templompiramisokat a papok legfontosabb isteneiknek szentelték. (2 pont) • Megemlíti, hogy az istenek funkciói szorosan összefüggtek a természettől erősen függő földművelő azték társadalom mindennapjaival (esőisten-Tlaloc, napisten-Huitzilopochtli, tavaszisten-Xipe Totec, tűzisten) és megállapítja, hogy az istenek jóindulatának megnyerése alapvető szerepet játszott a különböző kultikus szertartásokban. (2 pont) • Vázolja, hogy az emberáldozatok világuk megmentésének hiedelméből fakadtak (az istenek önkéntes áldozatáért az embernek köteles adósságát megfizetnie), és megállapítja, hogy a folyamatos véráldozat az azték államot hódításra, birodalomépítésre, fogolyszerzésre sarkallta. (A női istenséget – Coatlicue - ezért is „válthatta le” a harcos, teljes fegyverzetben született férfiú, Huitzilopochtli). (2 pont) • Rögzíti, hogy az azték időszámítás (volt egy 260 napos és egy 365 napos is) és naptár a kultikus-áldozati események, jóslatok alapjául is szolgált (prófécia alapján jött létre a főváros, vagy jóslat létezett a civilizáció pusztulására). (2 pont) • Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését. (1 pont) 	17
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló fogalmazása mondatokból áll, amelyek világosak, egyértelműek. (1 pont) • Az elemzés szerkesztett szöveg, mely a tartalom logikus kifejtését szolgálja. (1 pont) • A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. (1 pont) • A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi, helyesírási hibát. (1 pont) 	4
ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		50